

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, October' 26-dikán 1819.

Német Ország.

A' Bavariai Közönséges Ujság ilyen tudósítást közöl a' Stuttgárdi és Frankfurti levelekből a' Német Szövetség' Diétájáról: — „A' Szövetség' Diétája tagjai még ma (Oktober' 10-dikén) is itt Frankfurtban vagynak öszszegyülekezve, bár ha semmi közönséges gyűléseket nem tartanak is. Ugy látszik, hogy sokan közülök még újabb parantsolatokat várnak Udvaraiktól, azeránt, hogy haza felé vegyék é útjokat, vagy Béts felé? a' hol, mint hallatik November' 20-dikára volna az öszszegyülekezés' ideje elhalasztatva. A' Követ Urak itt (Frankfurtban) úgy láttnak tenni készületeiket, hogy visszajöveteljek tovább el fog haladni, mintsem hogy a' mostani nyugvó időnek végéig ismét visszajöhethnének. Ugy látszik, hogy Congressussoknak végződése fogja meghatározni, hogy ide (Frankfurtba) mikor térhetnek vissza. Némellyeknek vélekedéssek szerént a' Politikai bűnöknek nyomozására Moguntziába rendeltetett közép biztosság se fog a' Bétsi új Congressusnak elkezdődése előtt a' maga munkájához hozzá kezdeni.“ — A' tagok még nem gyülekeztek öszsze.

* * *

„A' Hessen Darmstadtti Nagyherczegségben az Odenwaldi lármának bővebb leírása, így szoll egy Ménus mellyéki tudósító, megérdemel még egy elolvasatást. Az a' rendelés, melly tavaly a'

helységek' vagy közönségek' adósságaiknak lefizettetésekre tavaly kiadattatott 's hirdettetett vala, Felső Hassiában sok panaszolkodásra adott alkalmatosságot a' helységeknek, melyre nézve az előbbeni rendelés későbbi határozások által részint változásokat szenvedett, részint eltöröltetett. A' Felső Hassiai tisztségeknek 's közönségeknek Követjeik e' tárgyra nézve *Grunberg* városában gyűléseket tartottak; a' gyűléseket néhány ifjú Advokátusok 's egyéb ifjak oly czélzásokra használták, a' mellyek Német Országban a' most folyó vizsgálódásokra alkalmatosságot adtak, melly munkában nékiek a' nevezett vidékeken az úgynevezett időlelke 's a' lefolyt hadi és szük esztendőkre való visszaemlékezés is nem kevés lázasztó eszközökül szolgáltak. A' pezsgés Felső Hassiából nem soká gyarapodva által ment *Starkenburgba* is; 's itt is három vagy négy fiatal Advokátusok 's valami nyughatatlan előkelőbb lakosok voltak a' mozgatók, oly emberek, kik a' közép időt a' Respublikai képzeletekkel öszszekötve a' mai Német Országba visszateríteni nagyon szeretnék. *Zwingen-
burgban* is gyűléseket tartottak a' tisztségek' és közönségek' küldöttjeik, mellyekben panaszoló irások készítették; ezek a' Nagyherczegnek követség által kezéhez küldettek, 's hogy a' közönség ezek által a' részvételre annál hamarabb felindittassék, ki is nyomtattattak. A' nevezett két tartományoknak gyűléseik magoknak Biztosságokat neveztek ki, mel-

lyek egymással közösülés tartottak. Ienn: mind ezekkel pedig oda czéloztak a' fő mozgatók, hogy a' Rendek' gyűlésén fundálódó Constitúciónak behozattatását sietessék, 's annak készítésébe a' magok' gyáva kezeiket is belé elegyítsék, mint-hogy megszűnés nélkül az *Egygyezés* szerént való Constitúzióért kiáltoztak. Mind ezek egy ideig elnéződtek: de későbbre észre vételven, hogy a' fűben veszedelmes kígyó lappang, mellyen erőt venni szükség, egy rendelés hirdettetett ki Apr. 1-ső napján, melly által minden efféle szabad tetszés szerént való özsze-gyülekezések törvényteleneknek lenni hirdettettek, a' közönségeknek kérelemkésztési jusaik bizonyos formák közzé szorítottak, azok, kik ezen rendelés ellen tselekednének, mint tsábitók Rebelliseknek lenni nyilatkoztattak, mint a' kiket a' tartományok' Kormányzékeik: elfogattatni 's az Udvari törvényszéknek általadni köteleztetnének. A' mozgatók azonközben a' népnek nyughatatlan részénél már nagy hitelben lévén, ezen rendeléssel nem gondoltak, 's lázzasztó mozgásaikat titokban folytatták. Helység-ről helységre vándorlottak, az alattvalók között a' kérőlevelekre ezerenként való aláírásokat gyűjtöttek, ezeknek szájokba legilletlenebb módon való kivánságokat adtak. Mindenütt és szüntelen tsak az Egygyezés szerént való Constitúziót emlegették, 's a' jó szívű Nagyherczegnek azon ígéretével, hogy a' Constitúciónak készítettésére szükséges előmunka az 1820 - dik esztendőnek Májusáig elvégződven, akkorra a' Rendek' elmulhatatlanul özszechivattatnak, semmit se gondoltak. Ők is munkástársak akartak lenni a' Constitúciónak készítettésében; 's hogy ezen czéljokat elérhessék, az Országban titkos ellentállásokat forraltak, a' tartományokat nyilakra (szakmányokra) osztották - fel magok között, hogy

mindenik tudhassa, hol folyassa lázzasztási munkáját, 's végre annyira vetemedtek, hogy a' közönségek' követekkel tartott búvó özsze-gyülekezések meghatározták, hogy most egy előre, a' Diétának özszechivattatásáig, az adónak tsak $\frac{1}{3}$ részét fizessék - meg. Az engedelmességgel már most szükségesképpen valamely keménységet is szükséges vala özszechivattatolni. A' Nagyherczeg el nem mulatta a' maga jóltévő 's a' mostani időhöz alkalmaztatott ígéretét még egyszer megújítani az eránt, hogy akár mit beszélljenek is a' lázzasztók, de ő Nagyherczegségének valóságos eltökélt akaratja az, hogy a' Rendeket 1820 - ban, Májusban, özszechivassa: de azzal az igasságos tilalommal, hogy minden további kérelmek megszünyenek, a' mellyek a' Constitúciónak megkészítettését és siettetését tárgyaznak. A' kik többé efféle kérelmeket készitenének, vagy másokat erre vennének, rebelliseknek lenni hirdettettek; megparantsoltatott, hogy a' közönségek 's ezeknek előljáróik tsak az Országlószékhez tartozó tisztviselők' tudtával tarthassanak gyűléseket; 's hogy ezen törvényes rendelésnek általhágása fogságot és a' környülállásokhoz képpest oly büntetéseket fogna maga után vonni, mellyek a' törvények által a' lázzasztók ellen meghatározatva vagynak. Egyszersmind a' törvényes adónak befizettetése is szorosán meghatározatott; 's mind ezek a' parantsolatok a' Darmstädti Ujságban közönségesen kihirdettettek. Az utóbbó rendelésnek kiadattatásakor azonközben annak megmutatására is bizonyosságokra talált az Országlószéknek kettőzte lett nyomozása, hogy az Odenwaldban meghatározatott volna az, hogy az adónak tsak $\frac{1}{3}$ része fizetessék - meg. Már ekkor parantsolat adattatott - ki a' lázzasztóknak elfogattatásokra, 's két Darmstädti Advokátusok 's a' Habitzhaani

törvénybíró Sept. 20-dikán valósággal el is fogattattak. Egy Erlau-i Esküdt, kit hasonlóképpen el akartak fogni, ekkor Crumbachban volt, 's mikor haza érkezett 70 parasztoi kísérték, kik a házánál lévő 's ötöt elfogni akaró tisztviselőnek 's két Dragonyosoknak, jegyzőkönyvbe lett beírással kinyilatkoztatott, hogy ők ezen Esküdtet, mint a' ki néknek több ízben sokat szolgált, ki nem adják. A' tisztviselő 's a' két Dragonyosok ezt hallván 's erőszakítéletre parantsolatjok külömben se' lévén, tölle eltávoztak. Michelstadtban azonközben éppen ekkor a' törvénybíró már elfogtak volt, 's szekérre tévén Darmstadt felé útnak indították vala, midőn a' Polgárság ezt megtudván utánna szaladott, 's megszabadítván Michelstadtba visszavitte. Ezen törvénybíró azonközben 's a' feljebb említett Esküdt, rosszabb következtől félvén; jónak találták a' következett napon önként Darmstadtba menni, magokat fogságra adni, 's megbánást mutatván bocsánatot kérni. Az Országloszék azonközben ezt elégségesnek nem gondolván, jónak találta hathatóssabb eszközökhöz nyulni 's valamint Michelstadtba úgy Crumbachba is vizsgálódó Biztosságokat rendelni, 's azokat oda egy gyalog tsapattal, egy lovas osztállal, 's ágyukkal elkísértetni. Az ezek' elejébe adatott rendelések már sokkal keményebbek voltak; megparantsoltatott, hogy a' kik fegyveresen találtak, azonnal való katonai megitéltetés (Standrecht) alá vonattassanak. Ezen keménység mindneknek elejét vette, pedig már annyira ment volt a' dolog, hogy Erblichban a' nyughatatlanok a' Státustanáts' helyébe más Tanátsot választottak vala magoknak, 's a' felhevesedett Odenwald kevés napok alatt telyesen fellázzasztatott volna, mint a' vizsgálódásokból mind ezek kijönnek. A' gyalogságnak megérkezése még

nem rettentette volt el egészszen a' Michelstadttiakat az ellentállástól, hanem mikor azt hallották, hogy ágyuk és lovas katonák is jönnek, már ekkor egyszerre meghunyászkodtak. A' katonaságnak még egy harmadik Advokátus is önként által adta magát itélőszék' elejébe való állittatás végett, 's ezzel a' tsendesség egészszen helyre állott."

* * *

A' Stuttgardi Ujság, 's ebből a' Bavarai *Közönséges Ujság* is, ezeket írják Frankfurtból: — „Mint mondják, Humboldt Minister Ur a' Pruszsus Király' kívánságára egy irást készített a' Moguntziában felállítandó Fő Itélőszékre nézve, 's egyszersmind a' Berliini Fő Itélőszékek is azt vették eszékbe, hogy a' Pruszsiai törvényes állapot egy ilyen idegen földön felállittatandó Törvényes székkel meg nem egygyezhetne, és ez a' Pruszsus Status' függetlenségével 's a' Király' Uralkodásával meg nem állhatos, minthogy így ő Felségének a' megkegyelmezési jusról önként le kellene mondanai, 's mind ezek végezetre arra a' hírre adtak volna alkalmatosságot, hogy a' Kabinétek ezen tárgyat még további megfontolás alá vennék, 's a' nevezett Fő Itélőszék' felállása addig elhalasztódna. — „A' Moguntziai Ujság, melly eddig a' könyvnyomtatás feltalálását ábrázoló czimmal 's ily felyülirással járt: *Fiat Lux!* ezen czimet Okt. 7-dikén letette. Mi pedig (így szoll a' tudósító) kívántuk volna, hogy az megmaradjon — és vajhanémellyeknek vakmerő gondolatlensággal való írása okot ne' szolgáltatott volna a' nyomtatási szabadságnak megszorittatására, 's bár az ilyenek legyenek azok, 's táplál is a' reménység, hogy csak az ilyenek lesznek, kik a' méltán megérdemlett határok közzé vissza igazittatnak."

) (*

Nagy Britannia.

A' Londonból jövő levelek még mind a' népgyűléseket illető tudósításokkal 's hirdetésekkel vagynak tele:

Oktober' 4-dikén a' Halifaxi Reformáló férjfiak és Ászszonyok tartottak egy nagy gyűlést, a' hol 50 ezerre teszik az öszszegyülekezett emberek' számát; 40 zászlót szurtak ki a' Stircoot-moor nevű térségre, a' mellyen öszszegyülekeztek. Az ászszonyok gyász ruhában jelentek meg, 's az Orálószek körül ültek. Két ifjú Reformáló hajadonok, Flooder testvérek, két gazdagon himzett Szabadságsípkát adtak által az Elölülőnek. A' gyűlés által meghatározott jóvállások, mint másutt mindenütt úgy itt is részint a' Manchesteri történeteket, részint a' nemzeti képviselőnek megjobbítását illették, és 25 cikkelyekbe voltak befoglaltatva.

Orosz Birodalom.

Némely Europai Országokra nézve több tekintetekben figyelmet érdemel a' Pétersburgi Ujságlevelekben a' következő megjegyzés: —

„A' szabadságnak igaz barátjai, kik éppen oly békességes indulatúak, mint maga a' szabadság, nem szemlélhetik félelem nélkül, azt, hogy bizonyos democraticus részrehajlások, minden féle ábrázatok és nevezetek alatt, Európának némely Státusait, miként kinozzák. Azok a' figyelmező emberek, kik a' lefolyt századok' Historiájival esmeretesek, hasonlóképpen szomorkodnak az indulatoknak ezen vissza fordult járásán: hanem ezen utolsók a' veszedelmes dolgok mellett az azoknak megorvosoltatásokra szolgáló eszközöket is látják. Ezek tehát semmit se kételkednek azon, hogy Anglia gyö-

zedelmeskedve ki fogja állani a' Demokratzia ellen való tusakodást; ezek Angliának a' Demokrázián gyözedelmeskedni fogó erejét nem ok nélkül keresik 's fel is találják: az ő nagy tulajdonságaiban; az ő nagy egygyesületeiben, az ő *municipalis* intézeteiben, az ő régi Norvégiai törvényeiben, Nemességének Patronatóságában, armádájának Constitutziójában 's egyéb gyökeres intézeteiben, mellyek mind egygyütt vétetve azt tselekszik, hogy Angliában szükségesképpen az Aristokratziának kell lenni a' gyözedelmesnek. — „A' mi Spanyol Országot illeti, ez a' maga nemzeti Karakterében és Religiójában fogja a' maga megtartatását feltalálni. Egy esmeretes Iró már még 1802-ben azt írta vala, hogy Spanyol Országnak, az ő morális előhaladásában való megszűnése, még valaha talám hasznára fog lenni; minthogy majd valaha, minekutánna a' többi nemzetek egymást a' morális megvesztegetődés által megrontották, Spanyol Ország ekkor fog a' világ' theatromára azon nagy summa moralitással kiállani, mellyet magában, ha bár nem finumított is, de valóságos állapotjában megörzött, megtartott. Vajha a' más népek is mind az ő példáját követvén, magokat, a' mennyiben az idő által elhozódott külömbségek megengedik, a' magok régi Constitutziójikhoz kötnék! így egész Európában sehol nem fogna a' *Demagogia*, menedék helyre találni, 's gyökeret verni.“

Lengyel Ország.

Lengyel Ország' Királya Sándor Császár Oktober' 3-dikán megérkezett Warschauba. — 4-dikben oly végzést adott ki, hogy ottmaradása most tsak nagyon kevés ideig tartván 's azalatt sok foglalatosságai lévén, az Országlás' dol-

gaiban semmi változtatást tenni nem akar; melyre nézve a' K. Helytartónak foglaltosságai is mind azon módon megmaradjanak, mint 1818-ban April. 29-dikén meghatározottak volt. A' Császár 5-dikben valami 35 ezcrig való emberekből álló seregeknek mustráját tartotta a' Wola mezőkön. A' seregeket *Konstantinus* Nagyherczeg kommandírozta. A' következő napokon a' fegyveres házaknak, magazinumoknak, 's egyéb épülőfélben lévő közönséges házakat szemlélgetett meg Császár a' Nagyherczeggel egygyütt.

Oktober' 8-dikán megérkezett ugyan oda a' Württembergi Király, a' *Cumberlandi* Anglus Királyi Herczeg, és Radziwil Herczeg. Ott voltak már néhány napoktól fogva az Orosz Cs. Udvarhoz rendeltetve lévő rendkívül való Cs. K. Követ és telyes hatalmú Minister Báró *Lebzelter*n, 's a' Dánus és Württembergi Követc.

Spanyol Ország.

A' sárga hideget illető legújabb tudósítások nagyon keservesek. A' Radiksban és Leon szigetén Sept. 14-dikétől fogva 21-dikéig ez által megöletett szerentsétlen áldozatokról ily laistromot adtak - ki:

Radiksban. Leon szigetén.

Sept. 14-kén.	34	65
15-kén.	31	48
16-kan.	20	43
17-kén.	37	50
18-kán.	44	62
19-kén.	45	.	.	nem tudatik.		
20-kán.	56	.	.	detto.		
21-kén.	66	69
Summa	333					337

Minthogy pedig ezen szerentsétlen

helyeknek minden másokkal való közösülése legszorosabban ketté szakasztatott, tehát már most a' pestishez az éhelhalás is hozzá kezdett járulni. — Sevilla városáról eddig kétségbe hozták vala a' tudósítások, hogy oda is be kapott volna ez a' veszedelem, de már most nyilván írják, hogy az ezzel való közösülés is szorosán megtiltatott légyen, melly elég nyilvánóságos bizonyága, hogy oda is be kapott a' veszedelmes nyavalya. — Nem kevés félelem kezdett uralkodni a' miatt, hogy a' nagy expeditzióhoz tartozó seregektől, a' mellyek sok apró lögerékben fekszenek, katonák szökdősvénel, az Országnak más helyeire is el találják vinni a' mérget, melyre nézve kemény parantsolat adatott - ki, hogy az ilyen szökevényekre nagy vigyázás legyen.

Spanyol Amerika.

Az az általunk minnap említettett Anglus Brigadéros Generális English James, a' Veneczuelai Respublika' szolgálatjában lévő Anglus seregek' fő vezére, ki a' Spanyol fő vezér Morilló által az Anglus tisztetekhez intéztetett Proklamatióra ezen tisztetek' nevében a' magatulajdon aláírása alatt váloszlott, most a' Mac-Gregor' vezérlése alatt szerentsétlenül járt 's elszéledett, de azolta nagy részint *St. Domingó* szigetére gyülekezett Anglusokhoz botsátott egy meghívó levelet, melyben a' nevezett Respublika' szolgálatjára való lépést ajánlja nekik, megígérvén a' tiszteteknek, hogy az ő Legiójánál nem tsak előbbeni rangjokat meg fogják tartani, sőt előmenetelt is kapni fognak, aszszerént, a' mennyi katonát ki ki közzülök magával a' Respublika' szolgálatjára viszen.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Jó sef Cs. Kir. Fő Herczeg Magyar Ország' Palatinusa, Kedves Feleségével Württembergi Mária Dorottya Princzaszszony ö Cs. Fő Herczegaszszonyságával, 's gyermekeivel Istvan Cs. Fő Herczeggel és Hermine Fő Herczegaszszonnyal, minnyájok kívánt jó egészségben, Budára a' Királyi kastélyba a' hova Betsből 16-dikban reggel indultak-le, e' folyó Oktober' 17-diken estvéli 7-tedfél órakor megérkeztek, a' hova való bemeneteljeket sok ezer szerentséltető szívés kívánságok és áldások között ugyan, de minden közönseges pompával való fogadtatás nélkül, minthogy az efféleket a' Császári Fő Herczeg mostan egészen elmellőztetni akarta, tartották. — Az ö Cs. K. Fő Herczgsége' minden Udvarnokjainak a' Cs. K. Fő Herczegaszszonnyal való bemutatattása 's keze'csokolásra való botsáttatása, 19-dikben ment véghez. — Az Udvarhoz való fő nemeségi első felgyűlkezés (Cercle) a' következett vasárnapra volt határoztatva.

* * *

A' Fejérvári Játékszini társaság, a' maga mostani játékainak sorát, Pesten 15 Budán 2 játékot adván, e' hónapnak 19-dikén rokesztette-be ezen nemzeti nagy játékkal: Zrinyi Halála — mostanság jádzott egyéb játékaik közt pedig a' nevezetesebbek voltak: Montfaucon Johanna, és Gróf Benyovszky. Vajha már egyszer azt is olvashatnók a' Pesti Nemzeti levelekben, hogy ezen Nemzeti fő városban valahára már allandó Nemzeti jádzó Társaság áll-fenn!!! Ez utolsó Játéknak valamint folytában a' fő személyek gyakor tapsolással megtiszteltettek, úgy a' végén az egész Társaság, a' közmegelegedésnek jeléül kihivat-

tatott, és tapsolásokkal buzdittatott. Mellyre a' Társaságnak egyik Tagja ekképpan vett bútsut a' Közönségtől:

Nagy lelkű Magyar Közönség!

„Elérte ismét határát rövid pályafutásunk. — A' sors nekünk annyiban igen kedvezett, hogy illy nemes érzésű Közönség előtt tehetségünket kifejtteni megengedte. De a' Nemzeti vágyásokkal nagyobbak, hogy sem Mi, — és pedig illy rövid idő alatt — tellyesen ki-elégithettük volna. Reánk nézve fő jutalom, ha tsak valamennyire is tetszhetünk. A' jövődő többet ígér, és a' hazafui buzgóság többet adhat. Azt az édes örömet visszük el magunkkal, hogy Nemes Nemzetünk az elmés mulatságokat általunk is megkedvellette. Vajha azt az elragadó gyönyörüséget is tapasztalhatnók, hogy a' Magyar Nemzet, melly a' maga méltóságát nyelve virágzásában főképpen érezheti, leginkább a' nemzeti mulatságokban találná megelegedését! — Ezt tsakugyan ezen fő városnak nagylelkű Lakosi bőségesen megbizonyították. — Mi háladatos tisztelettel megismérjük. Azért ezen hazafui óhajással rokesztjuk be bútsúvételüket:

Éljen a' Magyar Nemzet!!!

* * *

Erdélyből. Erdővidékéről. — Nemes Miklósvár Fiu-Székből Aug. 30-kán. Mind tsak haljuk, mind tsak olvassuk a' Pesti Ujságlevelekben, hogy a' Türedelm-Angyala — vissza hozta még egyszer a' Nemzeti Játszó Társaságot, mint a' maga Háza - népén kívül, sokaig távol volt Utazót — Pestre; 's a' betses Játszóknak (be kár hogy illyen charlatánul nevezik az erkölts Tanítóit) — személyes érdemeiket, hogy viszi által a' jám-

Hor papíros távolabb is, hogy örvendjen
 a' Hancsi, és sirjon az idegen Zoilus. —
 Hát Mi, Erdélyiek — Erdélyiek mon-
 dom, lak Istea kegyelméből, egy szelid,
 és bölts Fejedelem alatt, mezeink szán-
 tóvasait, még nem egyenesítettük ki hosz-
 szan — ellenségre, hogy ugarainkon
 bogánts, 's vad-zab nőjön — halgas-
 sunk e? — — Nem hozhatjuk ugyan
 érdemül elő, a' mit Magyar Ország, hogy
 sok, és állandó Nemzeti Theátrumai
 vannak, ezt nem, míg a' miénk, mint
 a' Hold telik, és apad: ámbar emlithet-
 ném, hogy volt az az idő, a' melybe
 láttuk Mi is, a' mi szépen őszült *Jan-
 tsonkat*, egy Tanátsos Hyppeldantz cha-
 racterét előmutatni hasonlithatatlanul; —
 a' mi kedves *Székelynénket* egy Ladi
 Machbethben, bámulásba hozni a' nézőket;
 — ennek pedig Férjét, a' mi *Széke-
 lyünket*, Lear Királyban — tökélette-
 sen; — és *Czélesztint* — (mert ez —
 nagy kár! — többé nem a' miénk, ha-
 nem a' privat életé, 's a' mely törés mi-
 atta lett, tsak ő töltheti bé) — Hamlet-
 be megkoszoruzva: de ez nem lévén tár-
 gyam, szollok arról, hogy itt — egy
 marék Székely Nemzet közt, hol most
 Hálé az Égnek! be zárva áll Jánus Tem-
 ploma, két Delectans Társaság játszott
 a' Nyáron, egyik Bölönben, a' más Ba-
 rothon.

A' Barothi Nemes Jádzók a' halha-
 tatlan Kotzebue, és Schiller Darab-
 jai között játszottak: a' bánat, maga
 is örvendett volna, ezen nevelt Ifjárnak
 tűz-igyekezetén; de különösen kimutatta
 három Testvér itt magát; Brassó Kör-
 nyéki Provincialis Commissarius Méltó-
 ságos Homorod Szentpali Szentpáli Imre
 Urnak két Fia, Imbre, és Jósef, 's leánya
 — Juliánna Kisaszszony: minden lépések-
 be, — hangállás, — kézmozgás, — és
 a' mi leg főbb Orzsa-vonásokban kité-

szett Aestheticus lelkek, józan nevelé-
 sek, 's tiszta érzések, melynek még a'
 világ nem ártott; a' characterek festésé-
 ben buzgón állottak, 's az indulatok le-
 szállásában, vagy felemelkedésében, ma-
 gok hatalmában voltak: — nevezetesen
 Szentpáli Juliánna Kisaszszony — egy 16
 esztendőbe járó Leány, a' *Fortély és
 Szerelem* név alatt lévő Tragaediának
 utolsó Jelenésiben — mint *Miller Aloy-
 sia*, szép lelkének tökéletességeit an-
 nyira kimutatta, míg utollyára siróba is
 juttatott bennünket, mint ha olvasta vol-
 na Horatiusnak ama szavait: *si vis me
 flere* — 's a' többi: maga a' természet
 is segítette egy szerentsés exteriőrrel, vagy
 mit mondok? — a' Természet maga ne-
 velte, és tanította ártatlan emlőén. Ki
 tagadhattya már most, hogy a' születés-
 nek, és nevelésnek nagy befolyása va-
 gyon ebbe a' Nemes, de nehéz pályá-
 ba, 's szinte állithatni, hogy több ereje
 van a' mindennapos gyakorlásnál: a' tsak
 most említett Kisaszszony idillyumos ér-
 zéssel játszott, így nevezem, mert mes-
 terségesnek nem látszott — és oh mil-
 lyen szép! — hogy tsak az áldott Ter-
 mészetből veszi a' vonásokat, mint Gez-
 ner a' maga felséges ideájit: az igen
 mesterkedő mivész túl lép a' Természet
 szent határán, 's akár hogy erőlködjék,
 de ha szárazak szemei az *Embergyülő-
 lönek*, és *Euláliának* az utolsó Scéná-
 ban, nints a' cél eltalálva — sem a'
 poétának fennebb irt szavai: *si vis me
 flere* — 's a' többi. Hát már kitsoda
 mondja vakmerőül, hogy a' Theátrum
 ártalmára van a' szívnek? akár ki mond-
 ja, de az ilyenekért el nem maradhat
 ez a' nemes tárgy; az okos ember ezzel
 úgy tselekszik, mint Rochefaucolt mond-
 ja, hogy a' jó Doktor a' mérges füveket
 az ártatlanokkal öszve keveri, és úgy
 használják. — Az embernek leg jobb

Doktor a jó principium, a mely szerint által látja itt, mint egy tükörben — a Virtus szépségét — és a vétek rutságát: de a ki, mint a pók mérget keres ebben, az olyan ne menyen Theátrumba, se Templomba, — Bibliát se olvasson, ne hogy a Szent Dávid Soltáraiból 's az Énekek Énekeiből — valamit balul értsen. Vegyétek el hát a Pálmát szép három pályafutók — a Haza Geniussa nyujtja néktek — 's éljete Szüleitek' 's a Nemzet' örömére. Irtam ezt azoknak, kik szeretik Nemzetünket, úgy a mint néha napján, én is katona koromban — több Theátrumokat is láttam.

B é t s.

Minckutána az Erdélyi Nagy Fejedelemségnek bölts Fő Kormányozója Nagy Méltóságú Gróf Bánffy György Ur ő Excellentziája, kiről mindenek egy szájjal vallják, hogy egész életét Hazája boldogítására szentelte fel, a Statusnak és Fejedelemnek ily sok esztendőig tett példás szolgálatja után az idővel járó gyengülés miatt azon kérését már most néhányadik versben megújította volna, hogy a Kegyelmes Fejedelem a Fő Kormányozóji hivatalt rolla elvenni 's néki hátralévő esztendeit nyugodalomban tölteni megengedné: Császár és Király ő Felsége az Ország' javát hordozván szeméi előtt, azt egy ily oszlop ember által való gyámolításától még most is megfosztani nem akarta: hánem, mind két tekinteteken oly bölts rendelés által méltóztatott segíteni, hogy ő Excellentziáját Fő Kormá-

nyozónak tovább is meghagyván, melléje, a Thesaurarius Ur ő Exc.ija jelen-nem-létében, a Fő Kormányozók' Második Elölülőjévé, a Nagy Fejedelemségnek eddig volt Provincialis Fő Comissariusát, Kormányozók' Tanácsos Méltóságos Báró Josika János Ur ő Nagyságát kinevezte.

Ő Cs. Kir. Felsége méltóztatott, Remetei Köszeghy János Urat, N. Temes Vármegyének volt Vice Ispányát, több Vármegyéknek Tábla Biráját, hasznos szolgálataira és érdemeire nézve, Királyi Tanácsossá kinevezni.

U j a b b U j s á g o k.

A Londoni legújabb újságlevelekben azt a nevezetést olvassuk, hogy a Parlamentum mostanság, talám már Nov. 23-dikára összehivattatik, hogy a Nagybritanniai Országlásnak és Constituziónak felfordittatására czélzó mesterkedéseknek oloját vegye.

Némelly Anglus Kalmárok jelesen használják az időt, vagy az idő' környülállásait. Itt Radikális kalapokat, amott Radikális egyebeket árulnak. Legalább ily irásos czimeket függesztenek-ki.

T u d o m á n y o s J e l e n t é s.

Rationes Rationis Jurispr. seu Responsio ad Discussionem Szlemenitsianam et Disquisitionem Grussianam, mellyet még 1817-ben jelentettünk vala, már a Revisio és Sajtó alól kikerült, és találta azokon a helyeken, a melyekben a Magyar Törvény tanittatik.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —

Oct. 22-dikén 249 $\frac{7}{8}$ — 23-dikén 249 $\frac{1}{2}$ — 25-dikén 249 $\frac{1}{2}$ — forintot.